

Globale Biodiversiteit visie / ontwerp Malden-NoordOost

Molenwijk – Kroonwijk – Randwijk

Een praatstuk om de richting te bepalen

Versie 1.0 28-03-21 Auteur Hans-Cees Spiel

Anno 2021 is het helder dat door klimaatverandering en andere oorzaken het aantal insecten afneemt en ook een groot aantal andere soorten. Juist de bebouwde omgeving / de stad kan dienen als toevluchtsoord voor dieren

Meer vijvertjes zorgt bijvoorbeeld voor meer libellen

Zwaluwen broeden in zwaluwkasten

Meer (bloeiende) fruitbomen helpt bijen

Daarnaast helpt groen om het hitte-effect in de zomer tegen te gaan en helpen groene daken huizen met platte daken koel te houden

Afkoppelen van regenpijpen en groene daken helpen de grote hoeveelheden water te verwerken omdat er door klimaatverandering heviger regen valt. Omdat Malden noordoost boven / aangrenzend aan een waterwingebied zit helpen we zo bovendien ons eigen drinkwater aan te vullen.

Project en visie context

Eind 2020 is gemeente Heumen gestart met een “wijk van toekomst” project in drie wijken van Malden-NoordOost Molenwijk, Kroonwijk en Randwijk.

In dit project co-creëren bewoners samen met de gemeente processen om de wijken te verbeteren, gericht op aspecten rond klimaatverandering.

Er is een project-groep rond woningen en een groep rond “groen”, aangevuld met een communicatie groep.

Deze “biodiversiteit visie” hoort bij de groep “groen” en is bedoeld als een richtinggevende globale “plaat” bij de diverse sub-projecten, zoals de inrichting van tuinen, groen elementen van de gemeente en het (toekomstige) Molenwijk park, het afkoppelen van regenpijpen en het vermeerderen en verbinden van groen oppervlak bijvoorbeeld door groene daken.

De visie is niet bedoeld om in detail dingen uit te werken, maar juist als globaal idee waar we naar toe willen werken over meerdere jaren.

Wat is een biodiversiteit visie en wat willen we bereiken?

Dit document is bedoeld als visie om een aantal sub-projecten van de groen-groep samenhang te geven. Binnen het project-plan van deze groep willen we projecten starten om **de volgende doelen te bereiken:**

- **Meer biodiversiteit in de wijken.** Anno 2021 is het helder dat door klimaatverandering en andere oorzaken het aantal soorten dieren afneemt, met name vlinders en bijen (insecten¹), maar ook een groot aantal andere soorten. Juist de bebouwde omgeving / de stad kan dienen als toevluchtsoord voor insecten, vogels, zoogdieren (vleermuizen, egels) en amfibieën (kikkers, padden, salamanders).

Omdat juist tuinen relatief rijk zijn aan bloeiende planten, kunnen insecten en andere dieren daar populaties opbouwen. Daarvoor is het wel nodig dat in tuinen naast sier-planten meer geschikte soorten planten en bijvoorbeeld vijvertjes aanleggen en bijen-hotels en vlinderschuilplaatsen maken / plaatsen. Daarnaast is het nuttig als groen met elkaar verbonden wordt waar dat kan zodat dieren het groen wel kunnen vinden (bijvoorbeeld kikkers en egels). Ook bijen en vleermuizen hebben baat bij groene verbindings-zones.

Voor bewoners betekent meer groen ook meer plezier en genieten van bloemen en bomen: groen in de wijk zorgt ervoor dat mensen minder somber zijn en zich beter ontspannen. Bovendien vermindert het fijnstof en luchtverontreiniging (van de auto's op de rijksweg bijvoorbeeld)

- **Meer groen dak oppervlak in de wijken en afkoppeling van regenpijpen ivm hitte, droogte en bijen.** Met klimaatverandering gaat het harder regenen als het regent, maar kan het 's zomers ook juist heter en droger worden.

Meer groen oppervlak in de wijken leidt tot minder last van het zomers “hitte-effect” doordat veel stenen oppervlakte warmte opneemt en blijft uitstralen. Meer groen oppervlak kan bijvoorbeeld door grotere bomen, parkeerplaatsen waar ook gras groeit (stenen met gaten), maar ook zeker door groene daken op schuurtjes en aanbouwtjes met platte daken. Ook bijvoorbeeld klimplanten langs muren nemen heel efficiënt fijnstof op (Wingerd, klimop)

Een groen dak op aanbouw en bungalow maakt het binnen ook koeler in de zomer.

Klimaatverandering zorgt voor hevigere regenval, maar ook voor periodes met droogte. Wanneer het regent is het daarom verstandig regenwater niet via de riolering weg te leiden, maar zo lang mogelijk vast te houden. Bewoners kunnen daaraan bijdragen door hun regenpijp af te koppelen en het regenwater in de tuin te laten “inzijgen”. **Malden-NoordOost ligt aan de rand van het waterwingebied waar we zelf weer uit drinken:** reden genoeg om ons water tekort in de zomer te voorkomen.

¹ Het zijn met name insecten die sterk zijn afgenomen. Dit leidt weer tot een afname van soorten die insecten eten zoals vogels als zwaluwen, zoogdieren zoals egels, amfibieën zoals kikkers enzovoorts. Insecten zijn vaak het eerste trofische niveau die planten eten en zelf weer gegeten worden.

De linten visie

De linten visie betekent:

- Dat het groen in de tuinen wordt verbonden door linten van vooral gemeente-groen. Deze linten hebben ecologisch functie, maar zijn ook fleurig om te beleven en maken buiten wandelen en sporten aantrekkelijk
- Dat tuinen en huizen veel groen-oppervlak hebben en minder steen. Zo zorgen we voor minder hitte rond en in huizen in de zomers die door klimaatverandering heter worden
- Dat dit groen in tuinen ecologisch waardevol is: dus goed voor vlinders, egels, vleermuizen en bijen en insecten. Dat betekent ook zorgen voor nestkastjes en bijenhôtels en vleermuiskasten
- Dat we regenwater liever niet via de riolering richting het kanaal leiden, maar de regenpijpen in het groen laten uitkomen, zodat we het waterwingebied waar we zelf weer uit drinken en dat onder onze huizen begint niet laten uitdrogen in de zomer. Zo voorkomen we ook overstroming van het riool

Wat kunnen we doen om de linten visie steeds meer werkelijkheid te laten worden?

Om vlinders/ bijen en ander soorten te helpen, en om hitte en watertekort tegen te gaan wil Malden-NoordOost

1. **Zowel het gemeentegroen als tuinen en daken van bewoners samen inzetten in één plan** om meer groen en minder steen-oppervlak te krijgen
2. Maar niet alleen oppervlak groen omhoog, ook vooral de ecologische kwaliteit. Dat doen we door **bewoners te vragen in tuinen meer bij-vriendelijke bomen, planten en struiken te planten** en ze te stimuleren en voor te lichten hoe dat dan kan
3. **Groenstroken van de gemeente verbinden de wijken via een “linten structuur”**. Ook laanbomen doen dat voor een deel. Vogels en insecten en egels en vleermuizen gebruiken die verbindingen om te migreren van wijk naar wijk, maar ook als zelfstandig groen hebben ze veel waarde of kunnen dat hebben. Om de **ecologische linten structuur te versterken**:
 1. **Vooral de linten** in het gemeentegroen de komende jaren steeds in stappen aanpassen (samen met bewoners of in overleg met) zodat er bij-vriendelijke en divers fleurig groen ontstaat waar dat er nu niet is. **Steeds ecologie winst in groen verbinden met esthetisch fleurig en mooi ogend groen** zodat welzijn en ecologie wordt gecombineerd. Ook kunnen kleine groene oases in de wijk samen met bewoners soms groener (nu vaak wat verloren kale grasveldjes).
 2. Dat betekent zeker niet dat hondenuitlaat plekken of voetbal veldjes kleiner moeten of iets dergelijks. Wellicht kan op zulke plaatsen wel een heg bij-vriendelijker, of breder. Maar er zijn ook best veel groene lint-stukken die geen directe speel-hond-sport functie hebben en daar kan vaak wel voordeel gehaald worden.
4. Ook zowel in de groen-linten als in tuinen **inzetten op meer vleermuis- en vogel kastjes en bijen-hotels** of andere dier-vriendelijke maatregelen. In de Kroonwijk zijn de huizen al met vleermuis-stenen en vogel-nestkast stenen uitgerust, maar dat kan verder uitgebouwd. Onze wijken liggen naast het grote bosgebied Groesbeekse bos” dus vogelkasten voor bos-vogels zijn wellicht een kans.

5. **Samen met bewoners steeds onderzoeken waar kansen liggen.** Want voor de inzet van tuinen als groen-pareltjes zijn bewoners natuurlijk key! Zo zijn er een aantal groene veldjes in de wijken die wellicht, als bewoners dat willen, fleuriger en mooier kunnen worden.

Op de volgende pagina's staan een aantal potentiële lint-structuren ingetekend. Ze zijn met opzet breed ingetekend omdat ze voortuinen met gemeente-groen verbinden.

Bijlage:

De kaart zonder ingetekende linten (om aanpassingen op te maken).

